

Ebre

Deportats de la comarca del Montsià. El senien Josep Benet Pla estava al mateix grup de treball al camp de Hradischko que Pedro Raga

Espanyols supervivents alliberats del camp nazi, el primer per la dreta és Josep Benet. FOTO: ASSOCIATION DES DÉPORTÉS ET FAMILLES DE DISPARUS DE FLOSSENBURG ET KOMMANDOS

Josep Benet lluint medalles obtingudes per ser destacat resistent antinazi a França.

FOTO: ISABEL BENET SABATER

Identificat un supervivent dels camps nazis

Reportatge

J. JOAQUIM BUJ ALFARA
LA SÈNIA

Ningú no es podia imaginar a la Sènia, i encara menys la família Benet, que la portada d'un llibre de tiratge curt (100 exemplars en la primera edició, ja van per la segona) autoeditat per un grup d'investigadors bascos i catalans amagués un secret tan ben guardat durant 80 anys. I això no és tot, perquè la descoberta guarda relació amb la recent estrenada pel·lícula 'Marco, la veritat inventada' sobre Enric Marco Batlle, que es va fer passar durant dècades per un deportat als camps nazis sense haver-hi estat mai, fins i tot va arribar a presidir l'Amical de Mauthausen.

Unai Eguia, membre del Grupo de Trabajo para la preservación de la memoria de los deportados del campo nazi de Hradischko - 1945, publica el llibre 'Y los campos se quedaron sin flores' (Editorial Círculo Rojo) al gener d'enguany.

La portada és una fotografia d'un grup de deportats espanyols a l'estadi de Velesin després del seu alliberament el 8 de maig de 1945. Se'n desconeixia encara la seua identitat.

Investigador d'Uldecona Paco Itarte, que ja havia col·laborat amb el grup abans, va difondre la imatge a la pàgina 'Gent de la Sènia' i, a la segona publicació, va aconseguir contactar amb Isabel Benet Sabater, la neboda neta (neta de Pedro, el germà de Josep Benet, un dels deportats que apareix a la portada del llibre) que ha pogut facilitar una fotografia del germà de son iaio. Els autors de la investigació, un d'ells Antonio Medina, van intentar desxifrar el número de presoner que porta al vestit de ratlles, però li van atorgar a un altre presoner.

«La primera vegada que vaig veure el llibre a les xarxes no en vaig fer massa cas, pensava que no podia ser veritat el que estava veient: la imatge de l'oncle

iaio Josep. A més, el segon cognom estava equivocada i l'ofici em generava dubtes», explica Isabel Benet al Diari. La segona vegada que Itarte va posar la publicació al grup, una veïna li va comentar a Isabel. «Em va preguntar si ja havia vist que el germà de mon iaio sortia a la portada del llibre. Llavors, va ser quan

Benet també va ser company d'Enric Moner, a qui Enric Marco va suplantar la identitat

vaig contactar amb Paco Itarte i el grup d'investigadors, vam contrastar les dades i unes altres fotos que tenia, arribant a la conclusió que era Josep Benet Pla, mon oncle iaio», relata Benet. Les dades errònies ja han estat actualitzades.

Josep Benet Pla va néixer a la Sènia o Rossell (Baix Maestrat)

el 1906. En acabar la Guerra Civil espanyola (1939) va passar a França, estant a Auden i Argèles, col·laborant amb la Resistència francesa fins que va ser detingut a Bram-Aude per la Kripo Gestapo (la policia judicial nazi) el 1943. El van deportar als camps de concentració de Buchwald i Flossenbürg (Alemanya), acabant el períple a Hradischko (República Txeca). Josep Benet va ser alliberat, per part de la població civil txeca, de l'únic tren de la mort que transportava als deportats fins a Mauthausen per a liquidar-los, el maig de 1945. En tota la Segona Guerra Mundial, mai s'havia aconseguit fer-ho abans per civils, detalla Unai Eguia.

Isabel Benet comenta que «no explicava mai res de l'estada als camps de concentració, només ens deia que el tractaven molt bé a França i li feien molts de reconeixements després de la guerra. En tenim fotografies».

Josep Benet Pla va viure i morir a Foix el 1995. Es va casar i va tindre una filla, que encara hi viu. Segons recorda Benet Sabater, «a partir de la dècada dels 80 cada mes de setembre ens venia a visitar i s'estava a Ca'n Conill de les Cases d'Alcanar. Nosaltres també vam anar alguna vegada a veure'l a Foix». A la neboda neta, li faria molta il·lusió poder fer una retrobada amb la família que viu a Foix.

L'impostor

Durant dècades, Enric Marco, l'impostor, va realitzar nombroses xerrades i entrevistes per tota Catalunya on explicava la seua suposada experiència i denunciava els horrors del nazisme. «A Uldecona tenim constància que va fer una xerrada a l'Institut», apunta Paco Itarte.

Marco deia que havia estat empresonat en el camp nazi de Flossenbürg després de ser detingut per la Gestapo a França el 1941. Però, en realitat, Enric Moner, va ser el pres número 6448, al qual Enric Marco va robar la identitat possiblement per la coincidència de les inicials del seu nom. Moner va ser capturat i enviat al camp de Hradischko, un camp de treball nazi a l'actual Txèquia. L'Enric Moner, natural de Figueres, va ser company de captiveri i de penúries al camp de Hradischko de l'uldeconenc Pedro Raga Castell (tots dos van morir afusellats en una cuneta vora Praga) i del senien Josep Benet Pla, que va sobreviure als camps de concentració nazis.